

ОБЛІК ЕКОЛОГІЧНИХ ВИТРАТ

Лисиця В.І., Савченко О.С.

Природоохоронні витрати є відображеною у вартісному виразі сукупністю усіх видів ресурсів, необхідних для здійснення природоохоронної діяльності.

Витрати природоохоронного призначення поділяються на витрати капітального характеру та витрати поточного характеру.

До капітальних витрат на природоохоронну діяльність відносять витрати на створення, реконструкцію та технічне переоснащення станцій для біологічного, фізико-хімічного та механічного очищення стічних вод; систем водопостачання; газопилоуловлюючих споруд та приладів; споруд для збирання, транспортування, переробки та ліквідації виробничих відходів та інше.

Фінансування цих витрат здійснюється за рахунок власних коштів підприємства, а облік – у складі основних засобів виробничого або загально виробничого призначення.

До витрат поточного характеру відносять витрати на обслуговування та управління діяльності природоохоронного характеру, а саме: на матеріали, паливо, енергію, основну та додаткову зарплату з відрахуваннями на соціальні заходи, ремонт, амортизаційні відрахування, пов'язані з утриманням та експлуатацією фондів природоохоронного призначення; витрати, пов'язані з оплатою послуг сторонніх організацій щодо природоохоронних заходів тощо.

З цими витратами не все так просто-легко, як з капітальними. Вони розкидані на різних бухгалтерських рахунках, плануються у складі різних витрат виробництва, що призводить до ускладнення їх обліку. Дуже часто ці витрати розчиняються у витратах на утримання та експлуатацію машин та устаткування, в загально виробничих чи загальногосподарських витратах. Така розпорошеність призводить до недостатньо точного їх відображення. Не краще картина і з плануванням та нормуванням витрат природоохоронного призначення. На сьогодні виділення природоохоронних витрат у самостійну статтю калькуляції не передбачено. До того ж, відсутня однозначність у віднесенні цих витрат до тих чи інших статей, що призводить до того, що деяка частина витрат природоохоронної діяльності зовсім не охоплюється нормуванням. Враховуючи цю

ситуацію, чи можуть бути плани(прогнози) побудовані на сумнівних даних, принести хоч якусь користь? На нашу думку, ні. Що ж робити?

Деякі наукові діячі, зокрема Гнилицька Л., переконують, що необхідно реформування у бік удосконалення процесу обліку витрат на природоохоронну діяльність і пропонують це зробити наступним чином:

1. До типової номенклатури статей калькуляції ввести спеціальну статтю "Витрати на охорону навколишнього природного середовища". Якщо ж підприємства з певних причин вважатимуть це недоцільним, то витрати природоохоронного призначення можуть бути зібрані в окремій статті у складі загально виробничих витрат. Виділення спеціальної статті калькуляції або окремої статті у складі загально виробничих витрат вирішить проблему розпорошеності витрат і надасть їм власного статусу.
2. Для формування облікових даних про витрати природоохоронної діяльності доцільно їх відображати на спец рахунку "Витрати природоохоронної діяльності", надавши йому код 913.

На підприємствах зі значним обсягом природоохоронної діяльності (поточні екологічні витрати перевищують 0,5% у собівартості продукції), які мають спеціалізовані цехи та надають іншим підприємствам природоохоронні послуги, рахунок "Витрати природоохоронної діяльності" повинен мати калькуляційний характер (наприклад субрахунок 237). Для того, щоб визначити собівартість екологічних послуг та встановлення цін на послуги, що надаються стороннім організаціям, для визначення фінансового результату від природоохоронної діяльності.

Витрати враховані на рахунку "Витрати природоохоронної діяльності", списуються на рахунки основного або допоміжного виробництва, а вартість послуг стороннім організаціям відноситься на рахунок "Собівартість реалізації". Причому на рахунку "Витрати природоохоронної діяльності" може утворюватись дебетове сальдо за наявності незавершеного виробництва.

Отже запропонований механізм обліку витрат на природоохоронну діяльність дасть змогу впорядкувати та значно полегшити розуміння цього процесу.